

Anti-pestprotocol

2025-2026

*Datum: 6 maart 2026
Kenmerk: 2025-155*

EIGEN-WIJS

AMBITIEUS

UITDAGEND

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Waarom een anti-pestprotocol?	3
2. Feiten en gevolgen van pesten	3
3. De wet	3
4. Doelstelling	3
1. Wat is pesten?	4
1.1 Pesten of plagen?	4
1.2 Vormen van pesten	4
1.3 Signalen van pesten	5
2. Wat doen we om pesten te voorkomen?	6
1. Gedragsregels	6
2. Sociaal emotionele vaardigheden	6
3. Pauzebeleid	7
4. Monitoring	7
5. Taken en verantwoordelijkheden	7
3. Wat doen we als er gepest wordt?	8
3.1 Vijfsporenaanpak	8
4. Stappenplan bij pesten	11
Bijlage 1 Algemene adviezen aan ouder(s)/verzorger(s)	14
Bijlage 2 Lesmateriaal en informatie	15
Bronnen	18

Inleiding

1. Waarom een anti-pestprotocol?

Aandacht voor pesten is een must! De gevolgen van pesten worden breed onderkend en het is bewezen dat als scholen een actief beleid voeren tegen pesten dat dit ook helpt om pesten terug te dringen. En daarmee uiteraard ook de gevolgen van het pesten.

De overheid verplicht, sinds 1 augustus 2016 met de wet 'sociale veiligheid op school', iedere school om actief beleid te maken om sociale veiligheid op school te waarborgen. Op elke school komt pestgedrag voor, ook op Mytyschool Gabriël. Wij hechten groot belang aan een veilig schoolklimaat, omdat alleen in een veilige omgeving leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

2. Feiten en gevolgen van pesten

Een aantal feiten op een rij:

- Maar 3% van de kinderen die gepest worden meldt dit aan ouders;
- Duizenden kinderen gaan niet meer naar school omdat ze gepest worden;
- Meer dan 11% van de leerlingen in het basisonderwijs wordt meerdere malen per week gepest.

Een aantal gevolgen van pesten op een rij:

- Angst;
- Schoolverzuim;
- Faalangst;
- Depressie;
- Suicide.

3. De wet

De overheid heeft een wet aangenomen waarin de volgende zaken zijn bepaald:

1. School heeft een expliciete verantwoordelijkheid voor een veilig schoolklimaat. Dit betekent, dat ook de inspectie in positie wordt gebracht om handhavend op te treden wanneer een school geen actief beleid voert.
2. Alle scholen voor primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs moeten ieder jaar onderzoeken of hun leerlingen zich sociaal veilig voelen. Ook moeten ze ervoor zorgen dat de inspectie een samenvatting van de monitorgegevens krijgt.
3. Iedere school moet een vast aanspreekpunt aanwijzen waar leerlingen en ouders terecht kunnen in het kader van pesten.
4. Iedere school moet een anti-pestcoördinator aanwijzen, die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het beleid tegen pesten.

4. Doelstelling

De doelstelling van het anti-pestprotocol is dat alle medewerkers, ouders en leerlingen weten wat Mytyschool Gabriël doet om een veilig schoolklimaat te creëren en pesten te voorkomen (preventief beleid). Daarnaast moet duidelijk zijn hoe we omgaan met de situatie wanneer er wel sprake is van pesten (curatief beleid). Het komt samen in dit anti-pestprotocol. Het protocol is geschreven voor de SO en de VSO afdeling.

1. Wat is pesten?

1.1 Pesten of plagen?

De grens tussen pesten en plagen is niet altijd goed te zien. In onderstaand schema wordt het verschil duidelijker gemaakt.

PESTEN	PLAGEN
- VAAK EN LANG - ER IS SPRAKE VAN EEN MACHTS-VERSCHIL - GEMEEN - STIEKEM - 1 TEGEN 1; MEERDEREN TEGEN 1 - MOEILIJK TE STOPPEN	- HET GEBEURT AF EN TOE - HET IS 1 TEGEN 1 - ER IS GELIJKWAARDIGHEID - HET GEBEURT OVER EN WEER - ER WORDT GELACHEN - ER IS SPRAKE VAN VERTROUWEN
EEN BELANGRIJK GEGEVEN: DE ONTVANGER BEPAALT OF HET PESTEN IS OF PLAGEN!!!	

1.2 Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen van pesten.

- Verbaal
 - Schelden
 - Flauwe grappen
 - Uitlachen
 - Roddelen
- Lichamelijk
 - Duwen en porren
 - Slaan en schoppen
 - Opgewacht worden
- Negeren
 - Niet gekozen worden
 - Niet mee mogen doen
 - Niemand naast je zitten
 - Doen alsof ze je niet zien
- Eigendom
 - Spullen verstoppen
 - Spullen kapot maken
 - Spullen afpakken
- Cyberpesten
 - Misbruik privé gegevens
 - Uitsluiting WhatsApp
 - Verspreiden beeldmateriaal
 - Dreig tweets

- Seksueel
 - Aangeraakt en betast worden
 - Verbale intimidatie op dit gebied
- Racisme
 - Discriminatie

1.3 Signalen van pesten

Het is niet altijd gemakkelijk om signalen van pesten te signaleren. Pesten gebeurt vaak buiten het toezicht van personeel of zelfs buiten de muren van school. Het is belangrijk om signalen van pesten op te merken en dit te melden. Wat kunnen signalen zijn:

- Niet meer naar school willen;
- Thuis niet meer over school vertellen;
- Gedragsveranderingen;
- Slechtere resultaten op school;
- Slaapproblemen;
- Vaker prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken.

In de inleiding werd al aangegeven dat maar 3% van de kinderen thuis vertelt dat ze worden gepest. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat ouders gaan praten op school of met het kind dat pest en dat het alleen maar erger wordt;
- Dat kinderen toegeven aan het feit dat het zo is.

Het kan dus lijken dat er op school niet of nauwelijks wordt gepest. Schijn kan bedriegen. Pesten wordt niet altijd opgemerkt door volwassenen of wordt als een incident gezien. Ook het feit dat leerlingen er zelf niet over durven of kunnen praten is een reden dat het minder zichtbaar is.

2. Wat doen we om pesten te voorkomen?

Het anti-pest protocol is alleen effectief als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Pesten moet door alle betrokkenen als een probleem worden gezien: leerkrachten, onderwijsassistenten, onderwijsondersteunend personeel, management, ouders en leerlingen. Er zal moeten worden samengewerkt om een veilig schoolklimaat te creëren waar pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. Mytyschool Gabriël is actief in het voorkomen van pestgedrag door:

- duidelijke gedragsregels op te stellen;
- te werken aan sociaal-emotionele vaardigheden;
- te werken aan mentale en fysieke weerbaarheid;
- het pauze beleidsplan¹ uit te voeren;
- het monitoren van veiligheid;
- taken en verantwoordelijkheden goed te regelen.

1. Gedragsregels

Mytyschool Gabriël zorgt voor een veilig school klimaat. We hebben schoolafspraken gemaakt die gelden voor alle leerlingen en medewerkers.

Schoolafspraken

1. Je mag zijn wie je bent;
2. We luisteren naar elkaar;
3. We helpen elkaar;
4. Iedereen hoort erbij;
5. Ik los een probleem op met woorden;
6. Ik ben vriendelijk naar anderen;
7. Ik ben netjes met spullen;
8. Stop zeggen is stoppen;
9. Als we er samen niet uitkomen vragen we hulp;
10. We noemen elkaar bij de eigen naam;
11. We lopen en rijden rustig door de school;
12. We laten iedereen rustig werken.

Alle personeelsleden zijn op de hoogte van deze regels en spreken leerlingen aan wanneer ze zien dat leerlingen zich niet aan de afspraken houden. Daarnaast is het heel belangrijk om leerlingen juist complimenten te geven als ze goed gedrag laten zien!

2. Sociaal emotionele vaardigheden

In elke klas wordt gewerkt aan sociaal emotionele vaardigheden. De methode die voor sociaal emotionele ontwikkeling en burgerschap wordt gebruikt is de methode Vreedzaam. Deze is in schooljaar 2021-2022 schoolbreed geïntroduceerd. Daarnaast wordt er op de SO-afdeling gebruikt gemaakt van elementen uit Leefstijl, Kids Skills en diverse (prenten)boeken en verhalen. Op de VSO afdeling worden daarnaast elementen gebruikt uit de methodes Mijn SOVA en Leefstijl VSO. Schoolbreed wordt er tevens gewerkt met de methode Gedrag is een Vak waarbij leerkrachten en onderwijsassistenten geschoold zijn in deze methodiek die gaat over eigen gedrag en het sturen van leerlinggedrag.

¹ Zie: pauzebeleid mytyschool Gabriël

3. Pauzebeleid

Mytyschool Gabriël heeft een pauzebeleid. De basis van het pauzebeleid is dat de pauze voor iedereen een fijn en veilig moment dient te zijn.

4. Monitoring

Voor het meten van het veiligheidsgevoel van leerlingen nemen we jaarlijks de sociale veiligheidsmonitor af in alle klassen van het SO en het VSO. Bij alle leerlingen uit leerroute 1 en 2 krijgen ouders een vragenlijst. Bij de leerlingen uit leerroute 3 t/m 7 wordt de vragenlijst bij de leerlingen zelf afgenomen. De opzet van de vragenlijst is aangepast aan het cognitief niveau van de leerlingen. De afname gebeurt na de herfstvakantie in samenwerking met onderwijsadviesbureau B&T. In schooljaar 2024-2025 zijn de gegevens ook eenmalig kwalitatief besproken met een focusgroep van ouders.

5. Taken en verantwoordelijkheden

Rondom het beleid tegen pesten zijn taken en verantwoordelijkheden verdeeld onder een aantal personeelsleden. Zodra er een situatie ontstaat waarin pesten een rol speelt wordt het stappenplan (zie hoofdstuk 4) in werking gezet. In principe is het klassenpersoneel eerste aanspreekpunt voor ouders en leerlingen. Wettelijk moet elke school een anti-pestcoördinator en een aanspreekpunt aanwijzen. Daarnaast is school verantwoordelijk voor de monitoring van de veiligheid op school. Hieronder staat een overzicht van de wettelijke taken met betreffende personen:

- **Anti-pestcoördinator:**
De APC zorgt voor de algemene coördinatie van het anti-pest beleid. Daarnaast heeft de APC een rol in de registratie en kan een leerling of ouders in pestsituaties bij de APC terecht;
- **Aanspreekpunt: Maatschappelijk werkende**
Bij deze persoon kan een leerling of ouders altijd terecht in pestsituaties;
- **Aanspreekpunt: Externe vertrouwenspersoon**
Indien leerling of ouders niet bij klassenpersoneel, APC of maatschappelijk werkende terecht kunnen, kan er altijd een beroep gedaan worden op de externe vertrouwenspersoon;
- **Monitoring: Anti-pestcoördinator en de coördinator ARBO en Veiligheid**

Naast de wettelijke kaders neemt uiteraard het betrokken klassenpersoneel een hele belangrijke rol in bij het anti-pest beleid. Tevens is er op mytyschool Gabriël voor elke leerling een gedragskundige / psycholoog eindverantwoordelijk voor het leerplan. Deze persoon zal ook altijd betrokken zijn bij de aanpak van pestgedrag. Als er verregaande consequenties zijn, zal de directeur-bestuurder geraadpleegd worden.

De precieze routing is lastig aan te geven. Het is aan de leerling en ouders wie ze het liefste in vertrouwen nemen in deze situatie.

3. Wat doen we als er gepest wordt?

3.1 Vijfsporenaanpak

Wij gebruiken de vijfsporenaanpak van Bob van der Meer om het pesten aan te pakken. Deze aanpak tegen pesten richt zich op alle vijf betrokken partijen:

- het gepeste kind;
- het kind dat pest;
- de klasgenoten;
- de betrokken ouders/verzorgers;
- de school/de leerkracht.

Om het pestgedrag te laten stoppen is het noodzakelijk om alle vijf de “sporen” te betrekken.

De vijf sporen zijn:

1. Hulp bieden aan het kind dat wordt gepest;
2. Hulp bieden aan het kind dat pest;
3. Hulp bieden aan ouders van beide kinderen;
4. Mobiliseren van de zwijgende middengroep (klas/omstanders);
5. Professionalisering leerkrachten.

Spoor 1 Hulp bieden aan het kind dat wordt gepest

Hulp biedt de leerkracht in eerste instantie door de leerling serieus te nemen en met de leerling in gesprek te gaan om te achterhalen wat er precies aan de hand is.

1. Probeer de kern van het probleem boven water te krijgen door eerst een oriënterend gesprek aan te gaan. Denk hierbij aan:
 - open vragen stellen en de leerling laten vertellen;
 - op bepaalde zaken doorvragen;
 - nog geen oplossingen bedenken!
2. Vervolgens kun je in het gesprek gezamenlijk gaan kijken naar een eerste oplossing:
 - Bespreek wat de leerling al heeft gedaan om het pesten te stoppen. Denk bijvoorbeeld aan de schoolafspraken en andere afspraken die gemaakt zijn in de klas;
 - Bedenk samen wat er nog meer gedaan kan worden;
 - Bedenk samen de volgende stap: wat gaan we nu doen?
3. Acties en afspraken maken:
 - Het is belangrijk om het gesprek samen te vatten en de afspraken op te schrijven. Dit gesprek kan ook naar de ouders worden gemaïld, maar zorg dat je dit in overleg doet met de leerling;
 - Spreek ook meteen weer een moment af om te kijken of de gemaakte afspraken helpen.

Nadat de individuele gesprekken hebben plaatsgevonden, kan een bemiddelingsgesprek tussen de gepeste leerling(en) en de leerling(en) die pest een oplossing zijn. De leerkracht probeert hierbij een dialoog mogelijk te maken tussen beide leerlingen en afspraken te maken om verder pestgedrag uit te sluiten. Een kort verslag en afspraken worden op papier gezet, eventueel door de leerlingen zelf. Ook voor deze setting kun je een vervolgspraak plannen om te kijken of de leerlingen zich houden aan de gemaakte afspraken.

Spoor 2 Hulp bieden aan het kind dat pest

Naast het gesprek met de gepeste leerling moet er ook een gesprek zijn met de leerling(en) die pestgedrag vertonen. De leerling wordt geconfronteerd met zijn gedrag en wat het voor de ander betekent. Daarnaast kan deze leerling worden gewezen op de afspraken die we op school en in de klas hebben gemaakt over de manier waarop we met elkaar omgaan.

1. De strekking van het gesprek moet zijn: pesten mag absoluut niet! Probeer de volgende punten in acht te nemen:
 - luister goed en probeer door te vragen waarom de leerling dit doet;
 - neem het kind dat pest serieus en zorg voor een dialoog;
 - vertel dat je het gedrag van de leerling afkeurt (niet de leerling zelf);
 - maak duidelijke afspraken en zet deze op papier.
2. Acties en afspraken maken:
 - maak ook van dit gesprek een notitie en zet de afspraken op papier. Dit gesprek kan naar de ouders worden gemaild (bijvoorbeeld bij herhaling);
 - spreek meteen een datum af voor een tweede gesprek om te kijken of de gemaakte afspraken hebben geholpen.

Spoor 3 Hulp bieden aan ouders

Ouders moeten betrokken worden bij het pestprobleem en serieus worden genomen. Hierbij zijn een aantal aandachtspunten:

- De school werkt samen met ouders om tot een oplossing te komen en er is een korte lijn naar elkaar;
- Bij dit onderwerp moet de communicatie heel duidelijk zijn, dus via de telefoon en direct contact heeft de voorkeur boven e-mail en WhatsApp;
- Na contact met ouders wordt er een verslag in edumaps gezet;
- Maak de verwachtingen van ouders expliciet. Wat verwachten ouders van school?
- Daarnaast moet school ook duidelijk aangeven welke verwachtingen ze van de ouders heeft;
- Ben duidelijk, eerlijk en realistisch: maak alleen afspraken die waargemaakt kunnen worden. Op welke gebieden kunnen we van elkaar leren? Het is belangrijk om constructief met elkaar in gesprek te zijn;
- De school kan advies geven over de omgang met hun gepeste kind of hun kind dat pest (zie [Bijlage 1](#) **Algemene adviezen aan ouder(s)/verzorger(s)**)
- De school verwijst (zo nodig) naar professionele hulpverlening.

Spoor 4 Mobiliseren van de zwijgende middengroep (klas/omstanders)

Er zijn verschillende manieren om pesten bespreekbaar te maken in de klas. Dit kan (en moet) door pesten in het algemeen bespreekbaar te maken (Zie hoofdstuk 2.2). Er zijn verschillende werkvormen voorhanden zoals: boeken, films, websites en lesmateriaal (zie [Bijlage 2](#) **Lesmateriaal en informatie**).

Wanneer er sprake is van pesten kan een klassengesprek een optie zijn om het pesten bespreekbaar te maken. Bij een klassengesprek staat de veiligheid voorop en wordt met de gepeste leerling afgesproken of hij/zij dat wil en op welke manier. Ook kan bijvoorbeeld de anti-pestcoördinator een rol hebben bij het klassengesprek.

Maak duidelijk dat ook medeleerlingen een verschil kunnen maken door bijvoorbeeld pestgedrag door te geven aan de leerkracht.

Spoor 5 Professionalisering leerkrachten/onderwijsassistenten en overig personeel

Personeelsleden zijn voldoende geïnformeerd met betrekking tot pesten en het anti-pestbeleid door voorlichting en eventueel scholing.

1. Signaleren

- Mytylschool Gabriël zorgt ervoor dat er duidelijke afspraken zijn met betrekking tot pesten en dat alle collega's op de hoogte zijn van dit beleid door voorlichting van de anti-pest coördinator. Een signalerende rol van collega's is heel belangrijk omdat leerlingen die gepest worden dit vaak niet aangeven. Wanneer leerkrachten meer inzicht hebben in pestgedrag kunnen ze hier ook beter op reageren.

2. Registreren van pestgedrag en ruzies

- Mytylschool Gabriël heeft een digitaal registratiesysteem waarin pestgedrag wordt geregistreerd. Het registratieformulier is te vinden op het bureaublad onder 'meldingsformulieren' of door te klikken op deze [link](#);
De anti-pest coördinator krijgt automatisch een melding als er een formulier is ingevuld.
De anti-pest coördinator zorgt jaarlijks voor een overzicht van het aantal pestgevallen en bespreekt dit met de Arbo-coördinator, maatschappelijk werkende en managementteam.

3. Wie kan ik betrekken bij pest-situaties?

- Leerkrachten weten dat ze bij pest-situaties de hulp in kunnen roepen van collega's wanneer het pesten een grotere vorm aanneemt en ze het niet meer zelf kunnen oplossen:
 - Gedragsdeskundige.
De gedragsdeskundige is eindverantwoordelijk voor het ontwikkelingsperspectief van de leerling. Vanuit deze rol is er regelmatig contact met ouders en zij kunnen ondersteunen bij gesprekken met ouders.
 - Anti-pest coördinator.
De anti-pest coördinator kan ondersteunen bij gesprekken met leerlingen of met de klas. De anti-pest coördinator kan ook zorgen voor lesmateriaal.
 - Maatschappelijk werkende.
De maatschappelijk werkende is het officiële aanspreekpunt en kan een rol spelen in gesprekken met ouders.

4. Stappenplan bij pesten

Het stappenplan bij pesten is een hulpmiddel om het pesten aan te pakken. Het geeft duidelijkheid over de te nemen acties en welke personen op welk moment in het proces betrokken moeten worden. De leerkracht is eigenaar van het proces en krijgt ondersteuning van de anti-pest coördinator en andere collega's.

Stappen	Actie	Rol leerkracht	Rol APC (anti-pest coördinator)
Stap 1 Eerste signalen Er zijn signalen van pesten. Deze worden opgepakt door de leerkracht en in een gesprek met de leerlingen verhelderd.	- Gesprek met gepeste leerling - Gesprek met pester - Afspraken maken en deze registreren, via meldingsformulier op sharepoint - Beide ouders informeren en uitnodigen voor een gesprek	- Zie acties - Het ingevulde meldingsformulier wordt doorgestuurd naar APC	- Krijgt een melding van de leerkracht en registreert - Melding maken bij management
Stap 2 Duidelijk pestgedrag Er is overduidelijk sprake van pestgedrag. (Deze stap kan ook de eerste stap zijn als de situatie daarom vraagt. Dit ligt aan de ernst van de situatie. De leerkracht bespreekt dit met de gedragsdeskundige.)	- Gezamenlijk gesprek met pester en gepeste leerling - Afspraken maken en deze registreren - Vervolgafpraak plannen met leerlingen - Betrekken verantwoordelijke gedragsdeskundige - Gesprek met beide ouders (apart) en afspraken vastleggen	- Zie acties - Betrekken gedragsdeskundige - Afspraken doorgeven aan APC	- Kan advies geven in de te nemen stappen - Eventueel ondersteunen bij gezamenlijk gesprek leerlingen - Eventueel ondersteunen bij gesprek met ouders - Melding maken bij het management - Registratie

Stappen	Actie	Rol leerkracht	Rol APC (anti-pest coördinator)
Stap 3 Het pesten houdt niet op Ondanks de gemaakte afspraken houdt het pesten niet op. <u>(Groeps)plan</u> <u>Groter overleg</u> Gezamenlijke verantwoordelijkheid van leerkracht/gedragsdeskundige/management/APC. Afspraken hierover goed vastleggen en alle betrokkenen informeren. Wie gaat wat doen?	- Gesprek met betrokken leerlingen - Ouders van betrokken lln. worden geïnformeerd dat pesten nog niet ophoud - Afspraak maken met deze ouders voor plan van aanpak, inclusief vervolgspraak - De klas wordt erbij betrokken - Afspraken maken (groepsplan) en deze registreren - Informeren overige ouders Gedragsdeskundige en/of maatschappelijk werkende is betrokken bij het gesprek met ouders. Als het nodig is dan wordt ook het management betrokken in het gesprek. Vooraf is gezamenlijk overleg geweest met (APC, MT, gedragsdeskundige, leerkracht) - Afspraken maken en registreren - Individueel traject opzetten - Externe professionals inschakelen	- Zie acties - Betrekken gedragsdeskundige - Afspraken doorgeven aan APC - Nieuwe afspraak maken voor evaluatie - Extra voorlichting - Speciale les - Registreren	- Extra voorlichting geven - Ideeën voor speciale les - Registreren - Advies - Betrekken maatschappelijke werkende
Stap 4 Het pesten gaat door	- Optie 1: Stap 3 wordt nog een keer herhaald als betrokkenen denken dat het pesten daarna zal ophouden - Optie 2: het management gaat over tot schorsing/verwijdering volgens protocol.		

WAT IS PESTEN?

PESTEN	PLAGEN
- VAAK EN LANG - ER IS SPRAKE VAN EEN MACHTS-VERSCHIL - GEMEEN - STIEKEM - 1 TEGEN 1; MEERDEREN TEGEN 1 - MOEILIJK TE STOPPEN	- HET GEBEURT AF EN TOE - HET IS 1 TEGEN 1 - ER IS GELIJKWAARDIGHEID - HET GEBEURT OVER EN WEER - ER WORDT GELACHEN - ER IS SPRAKE VAN VERTROUWEN
EEN BELANGRIJK GEGEVEN: DE ONTVANGER BEPAALT OF HET PESTEN IS OF PLAGEN!!!	

Bijlage 1 Algemene adviezen aan ouder(s)/verzorger(s)

Adviezen aan ouder(s)/verzorger(s) van pesters:

- Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Praat met uw kind om achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen;
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen aan ouder(s)/verzorger(s) van gepeste kinderen:

- Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht(en);
- Lees samen met uw kind verhalen over pesten op school;
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Houd de communicatie met uw kind open en blijf dus in gesprek;
- Steun uw kind in het idee dat er een eind aan komt;
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt;
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.

Als de ouder(s)/verzorger(s) aangeven dat zij er eigenlijk van hun kind niet met de school over mogen praten, maak hen dan duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken en dat er regelmatig afstemming plaatsvindt met hen.

Bijlage 2 Lesmateriaal en informatie

Websites

www.schoolenveiligheid.nl
www.jouwveiligeschool.nl
www.stoppestennu.nl
www.dekinderombudsman.nl
www.nji.nl
www.kinderconsument.nl
www.weektegenpesten.nl
www.kindertelefoon.nl

Boeken over pesten

Voor kinderen van 4-6 jaar:

- Blote beer, D. Remmerts de Vries
- Kleine ezel en het zwarte schaapje, R. Kromhout
- Tip de muis vindt pesten niet leuk, A. Casalis
- Rikki, G. van Genechten
- Vergeet-me-niet en mooie boterbloem, M. Broad
- Groen, M. Sperring
- Pest jij ook?, V. Renting
- Hou op met pesten, C. Alexander
- Kraai, L. Timmers
- Dapper uiltje, S. Julian

Voor kinderen van 6-9 jaar:

- Het grote Paulien-plan, H. Vandermeeren
- Munkel Trog, J. Foxley
- Pesten: stop!, V. Puts
- De jongen die steeds viel, T. Dubbelaar
- Operatie Flapoor, L. van Grootel
- Dik is Dapper, G. Sonnemans
- Gas geven Gijs, M. Schouwenaar
- Super Jan, H. van Straaten
- Gloria, E. Cotteleer
- Pesten, B. Sanders

Voor kinderen van 9-12 jaar:

- Nieuwe vrienden, F. Jonker
- Harde noten, I. De Keyzer
- Godje, D. Remmert de Vries
- Kijk naar jezelf, F. Zwigtmán
- Nooit meer lief, A. van Praag
- Ik ben niet bom!, M. van de Coolwijk
- FF dimmen!, E. Rooijers
- Ik weet je te vinden, N. van Kaathoven
- Bikkels, C. Slee
- Online!, I. Boter

Lesmateriaal

Hieronder volgt een overzicht met voorbeelden van lesmateriaal dat gebruikt kan worden in de klas (Bron: ECLG leerlingenzorg)

Het **Lespakket Omgaan met Pesten** van de Stichting Omgaan met Pesten in samenwerking met DramaOnline heeft als doel pesten bespreekbaar en inzichtelijk te maken. In de lessen wordt gebruik gemaakt van het kaartspel "Ik denk me sterk". Op de 60 kaarten uit dit spel staat een afbeelding en een helpende gedachte. Deze helpende gedachten richten zich op vier thema's: weerbare lichaamstaal, opkomen voor jezelf en een ander, zelfvertrouwen en omgaan met eigen en andermans grenzen. Door het spel in te zetten leren kinderen de eigen niet-helpende gedachten te herkennen en om te zetten in helpende gedachten. Op die manier zullen zij positiever gaan denken en gemakkelijker voor zichzelf en een ander opkomen. Het lespakket bestaat uit 4 dramalessen (één voor iedere combinatiegroep) plus een exemplaar van het "Ik denk me sterk"-spel (Prijs 4 dramalessen + "Ik denk me sterk-spel" + bijbehorende CD € 49,95).

www.dramawinkel.nl/omgaanmetpesten

Lesidee: laat alle kinderen een vel papier verfromfaaien, verkreukelen, er een prop van maken, het op de grond gooien en er op stampen. Ze mogen het alleen niet verscheuren. Geef ze dan de opdracht om het papier voorzichtig weer open te vouwen en weer glad te maken. Laat zien hoe vol littekens en vuil de papieren zijn geworden. Laat de kinderen dan tegen hun papier zeggen dat het hun spijt dat ze het zo verkreukeld hebben. Laat ze sorry zeggen tegen het papier en vraag of het nu weer helemaal goed is? Wijs ze op de littekens die ze hebben gemaakt. En vertel dat die littekens nooit meer zullen verdwijnen. Vertelt dat dat is wat er gebeurt als een kind een ander kind pest.

Lesidee: laat de kinderen een lied, een dans, een musical, een film, een fotoshoot of een collage tegen pesten maken.

Lesidee: Hetzelfde verschillend (groep 1 t/m 3). Alle kinderen lopen in een rustig tempo door de klas. De leerkracht klapt in de handen en zegt welke groepjes er gemaakt moeten worden. Bijvoorbeeld: "Maak een groepje van kinderen die dezelfde kleur ogen hebben." Alle kinderen met blauwe ogen gaan bij elkaar staan. Alle kinderen met bruine ogen etc. De kinderen die een groepje vormen, geven elkaar een hand. Zo staan zij met elkaar in een kringetje. Als alle kinderen een groepje hebben, mag 1 kind per groepje zeggen wat zij hetzelfde hebben.

Ideeën voor groepjes:

- Kleur haar
- Leeftijd - Kapsel (kort haar, lang haar, vlechtjes, staartjes)
- Leeftijd www.eclg-leerlingenzorg.nl 2
- Soort schoenen (klittenband, veters, laarzen, gympen etc.)
- Soort kleding (lange broek, korte broek, rokjes, jurk etc.)
- Jongens/meisjes

Zo kunnen kinderen zien dat ze soms gemeenschappelijke kenmerken hebben en soms ook niet.

Lesidee: Organiseer een **LEF-dag**: Veel kinderen durven zichzelf niet te zijn op school. Een leuke broek blijft in de kast hangen, als er een keer een foute opmerking over is gemaakt of ze trekken hun nieuwe schoenen niet aan omdat ze bang zijn voor spottende blikken. Op LEF-dag mogen kinderen aantrekken wat ze zelf willen en hun haren doen zoals ze zelf willen. Leerkracht en kinderen spreken af dat op LEF-dag niemand een ander mag kwetsen, iedereen respecteert elkaar zoals hij/zij is. Dit spreek je van tevoren heel duidelijk af.

Lesidee Rollen bij Pesten: De kinderen horen van de leerkracht welke rollen er bij pesten zijn, dit zijn nl.

1. Pesters
2. Meelopers
3. Slachtoffers
4. Buitenstaanders
5. Aanmoedigers
6. Helpers

Bij elke rol worden tips bedacht door de kinderen, voorbeelden zijn:

1. P Bedenk iets anders om je energie in te steken, praat met iemand die je vertrouwt, verzin iets anders om aandacht mee te krijgen;
2. M Lach niet mee en doe niet mee met stomme grappen;
3. S Vraag hulp, blijf uit de buurt van pesters, zorg voor een zelfverzekerde houding;
4. B Zeg de leerling die gepest wordt eens gedag, maak een praatje, doe aardig tegen hem/haar;
5. A Vraag de leerling die gepest wordt eens om mee te doen in een groepje. Ga met een groepje naar de pester en zegt dat hij/zij moet stoppen;
6. H Ga naar de juf of meester of je ouders en vertel over het pesten. Laat de leerling die gepest wordt merken dat hij/zij niet alleen staat.

Lesidee: Geef lessen aan de hand van het boek **Superdolfje** en de bijbehorende lesbrief.

www.dolfjeweerwolfje.kinderboekenmeer.nl/wp-content/uploads/sites/2/2013/11/Lesbrief-Dolfje-Weerwolfje-tegen-Pesten-2013.pdf

Lesidee: maak met de kinderen een **videoclip** tegen pesten op het lied van Move tegen pesten.
www.youtube.com/watch?v=w-vQ_YL1XLY

Lesidee: geef een les over de rol van omstanders bij pesten aan de hand van de “Lesbrief omstanders bij pesten” www.schoolveiligheid.nl/kennisbank/lesbrief-omstanders-bij-pestent/

Lesidee (groep 7 en 8): Kijk met de klas naar een opname van jongerenpraatprogramma Vesuvius met de titel ‘Altijd de pineut’ (www.teleblik.nl/media/5411383) en laat groepjes kinderen in rollenspellen situaties naspelen. In de opname komen slachtoffers en pesters aan het woord. In de film wordt duidelijk wat pesten voor het slachtoffer kan betekenen; ook op de lange duur.

- Kies uit de film de relevante onderwerpen en bekijk deze met de klas.
- Verdeel de klas in groepjes, b.v. pesters, voormalige pesters, slachtoffers, voormalige slachtoffers en een filmploeg (waak ervoor dat een gepest kind de rol van slachtoffer moet gaan spelen!)
- Laat ieder groepje één of meer vertegenwoordigers kiezen en samen hun rol c.q. verhaal bedenken.
Speel het spel met eventueel jezelf als gespreksleider en overgebleven leerlingen als publiek.
- Laat de filmploeg een opname maken. Bekijk met de klas de film.
- Bespreek met de klas de eigen situatie, wat ze daarvan vinden en hoe je, met welke afspraken, de sfeer in de klas kunt verbeteren.

Lesidee: Speel het spel **Tok tok, herrie in het hok** (vanaf 8 jaar). Dit is een ervaringsgericht spel over pesten, met een link naar cyberpesten. Het laat de spelers ervaren hoe een bepaalde positie binnen een pestsysteem voelt. Het spel kost € 15,95. www.tokkelnet.nl/shop.

Lesidee (groep 1 t/m 3): Via deze link kom je bij een leuk prentenboek dat je op het smartboard kunt bekijken. Het heet “**Anders is leuk**”.
www.smartkleuter.blogspot.nl/2012/10/prentenboek-iedereen-is-anders.html

Het verhaal gaat over een kameleon die op zoek gaat naar zijn familie in het oerwoud. Hij komt erachter dat iedereen anders is en iedereen zijn eigen kwaliteiten heeft. Laat de kinderen een tekening maken over Anders en de andere dieren.

Lesidee Overeenkomsten (groep 5 t/m 8): De leerkracht maakt tweetallen en zorgt ervoor dat kinderen die geen vrienden zijn, aan elkaar gekoppeld worden. Elk tweetal krijgt een blaadje en een pen. Als de leerkracht het startsein geeft, gaan de tweetallen zoveel mogelijk gemeenschappelijke kenmerken opschrijven. Ze overleggen hierbij fluisterend, zodat ze niet afgeluisterd kunnen worden. Wie maakt de langste lijst?

Overeenkomsten kunnen bijvoorbeeld zijn:

We houden allebei van de zomer, we zijn allebei slecht in topo, we hebben allebei een zus, we lusten allebei geen spruitjes, we zijn allebei in december jarig, we hebben allebei een 7 in ons huisnummer etc.

Het is leuk als de kinderen originele overeenkomsten ontdekken. Achterliggende gedachte is dat kinderen die elkaar normaal gesproken niet liggen, nu ontdekken dat ze best overeenkomsten hebben. De leerkracht bepaalt wanneer de tijd om is en laat alle koppels om beurten hun lijst oplezen. Het is leuk om het koppel met de langste lijst een klein prijsje te geven. Hiervoor zijn leuke voorwerpen te koop bij bijv. Action voor weinig geld, denk aan kleine notitieboekjes, gummetjes, potloden, schriften, stickers etc.

Bronnen

- ECLG Leerlingenzorg
- Pest protocol De kleine Prins
- www.schoolenveiligheid.nl
- www.pestweb.nl